

I ZAKON O PORESKOM POSTUPKU

Narodna skupština Republike Srpske je donijela novi Zakon o poreskom postupku Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 78/20) koji stupa na snagu 13. avgusta 2020. godine. Donošenjem novog Zakona stavlja se van snage Zakon o poreskom postupku Republike Srpske koji je stupio je na snagu 1. januara 2012. godine.

Najznačajnije izmjene koje donosi novi zakon su sljedeće:

Načela poreskog postupka

Zakonom su utvrđena načela poreskog postupka:

- **Načelo zakonitosti** -Poreska uprava je u poresko-pravnom odnosu dužna da ostvaruje sva prava i obaveze u skladu sa zakonom, a u slučaju kada je ovlašćena da djeluje na osnovu diskrecionih ovlašćenja dužna je da djeluje u skladu sa svrhom tih ovlašćenja u okviru zakona, te **da prilikom utvrđivanja činjenica u poreskom postupku jednaku pažnju posvećuje i činjenicama u korist i na štetu stranke u tom postupku.**
- **Načelo vremenskog važenja poreskih propisa** -Poreska obaveza se utvrđuje na osnovu propisa koji su bili na snazi u vrijeme njenog nastanka, osim ako je u skladu da ustavom i zakonom, za pojedine odredbe zakona predviđeno da imaju povratno dejstvo, dok su radnje u poreskom postupku regulisane propisima koji su na snazi u vrijeme kada se preduzimaju.
- **Načelo fakticiteta** -Poreske činjenice se utvrđuju prema njihovoj ekonomskoj suštini, te ako se simuliranim pravnim poslom prikriva neki drugi pravni posao, za utvrđivanje poreske obaveze osnovu čini disimulirani pravni posao. Ovo načelo suštinski znači da ako poreski obveznik, npr. radi izbjegavanja poreza zaključi jedan ugovor, a po svojoj suštini taj ugovor ima karakter nekog drugog, on će biti oporezovan kao da je i formalno zaključio taj drugi ugovor.
- **Načelo postupanja u dobroj vjeri** –Strane u postupku su dužne da postupaju u dobroj vjeri, te da se učestalost i trajanje poreske kontrole ograničavaju na nužnu mjeru.
- **Načelo prinudne naplate** -Poreska uprava je dužna u postupku prinudne naplate primijeniti one mjere i sredstva koja su primjerena u odnosu na poreski dug, vodeći pri tome računa o ekonomičnosti i efikasnosti naplate poreske obaveze.

Punomoćnici u poreskom postupku

Odredbama novog Zakona o poreskom postupku definisani su punomoćnici u poreskom postupku, koji mogu biti:

- Za pravna lica –advokat, advokatsko ortačko društvo, advokatsko društvo, **poreski savjetnik** ili zaposleni kod tog pravnog lica,
- Za fizička lica -advokat, advokatsko društvo, **poreski savjetnik**, zaposleni kod fizičkog lica koje obavlja samostalnu djelatnost, bračni, odnosno vanbračni supružnik poreskog obveznika, srodnik po krvi u prvoj liniji, u pobočnoj do drugog stepena, staralac, usvojlac ili usvojenik i njihovi potomci koji žive u zajedničkom domaćinstvu sa poreskim obveznikom.

Pored lica koja po osnovu Zakona o opštem upravnom postupku može biti punomoćnik, **dati su još i poreski savjetnici kojima je jedna od osnovnih uloga u suštini zastupanje stranaka u poreskom postupku.** Poresko savjetovanje je definisano Zakonom o poreskom savjetovanju (Službeni glasnik RS, br. 17/08).

Odgovornost drugih lica za poreske obaveze

Novim odredbama detaljno je propisana sekundarna poreska obaveza kao obaveza poreskog obveznika koju u tačno određenim slučajevima izmiruju druga lica.

Ta druga lica su:

- **zakonski zastupnik** koji je svjesno ili bez dužne pažnje propustio da ispuni svoju obavezu da realizuju plaćanje poreza za poreskog obveznika, iako je ovaj bio u mogućnosti da to uradi, za iznos neplaćenog poreza,
- **lice koje pri vođenju poslova zloupotrebljava svoja ovlašćenja** što ima za posljedicu nemogućnost plaćanja poreza tog lica ili drugog lica,
- **lice koje doprinosi ili pomaže u izbjegavanju plaćanja poreza** drugog lica za poreski dug tog drugog lica čije je plaćanje izbjegnuto,
- **lice odgovorno za obračunavanje i plaćanje poreza** za iznos tog poreza koji nije plaćen, u slučajevima kada se utvrdi da to lice nije postupalo sa dužnom pažnjom,
- **fizičko lice koje je odgovorno lice u pravnom licu**, koje obračunava i plaća porez i propusti da uplati porez za iznos tog poreza koji nije plaćen, u slučajevima kada se utvrdi da to lice nije postupalo sa dužnom pažnjom,
- **lice koje učestvuje u sačinjavanju i ispostavljanju neistinitih i nevjerodostojnih isprava**, ili u neurednom, neistinitom i neblagovremenom vođenju poslovnih knjiga za iznos manje plaćenog poreza nastalog kao posljedica takvog njegovog djelovanja,
- **lice koje je primilo novčana sredstva, stvari ili prava iz imovine poreskog obveznika putem transakcije bez naknade ili uz naknadu koja je niža od cijene koja bi se mogla postići na tržištu**, u periodu od pet godina prije dospelosti poreske obaveze koja nije plaćena za poreskog obveznika za iznos neplaćenog poreza, a najviše do vrijednosti primljene imovine, umanjene za iznos koji je to lice za njega platilo,
- **lice koje u svoju korist ili u korist nekog drugog lica umanju imovinu poreskog obveznika**, iako je znalo ili moralo znati da poreski obveznik neće moći izmiriti svoje poreske obaveze,
- **lice koje svojim radnjama na bilo koji način stavlja u povoljniji položaj drugog povjerioca u odnosu na poreske obaveze**,
- **lice koje je preduzelo radnje čija je posljedica neplaćanje poreza poreskog obveznika**, a naročito: preusmjeravanje novčanih tokova na druga pravna ili fizička lica radi izbjegavanja plaćanja poreskih obaveza, korišćenje poreskog obveznika radi postizanja zabranjenih ciljeva koje sam ne bi mogao postići, umanjene ili otuđenje imovine poreskog obveznika ako je takva radnja imala za posljedicu nemogućnost plaćanja poreskih obaveza.

Vrste poreske kontrole

Vrste poreske kontrole su:

- 1) kancelarijska kontrola,
- 2) terenska kontrola,
- 3) posebna kontrola,
- 4) informativna kontrola,
- 5) kontrola neregistrovanog subjekta.

Kao što je vidljivo, u odnosu na ranije važeći zakon, predloženim rješenjem predviđena je i **informativna kontrola** koja predstavlja, takoreći, djelimičnu kontrolu koja ne rezultuje donošenjem

rješenja i utvrđivanjem obaveza. Informativna kontrola je kontrola koju službena lica Poreske uprave preduzimaju na zahtjev nekog organa, npr. tužilaštva i akt koji donosi službeno lice je zapisnik o toj kontroli. Ova kontrola može se sprovesti i bez zahtjeva zainteresovanog organa, kao u slučaju kontrole priređivača igara na sreću koja se bazira na provjeri osnovnih aspekata priređivanja igara na sreću i dostavljanja zapisnika o toj kontroli Republičkoj upravi za igre na sreću radi vršenja inspekcijskog nadzora.

Prijava za evidenciju imovine i obaveza

Zakonom je propisana i **prijava za evidenciju imovine i obaveza** gdje su fizička lica i sa njima povezana fizička lica koja učestvuju neposredno ili posredno u kontroli pravnog lica, kao i fizička lica koja obavljaju samostalnu djelatnost i sa njima povezana fizička lica dužna da u roku od četiri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona podnesu Poreskoj upravi prijavu za evidenciju ukupne imovine i obaveza u zemlji i inostranstvu, sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine.

Fizičko lice učestvuje neposredno ili posredno u kontroli pravnog lica kada to lice posjeduje neposredno ili posredno najmanje 25% akcija ili udjela u tom pravnom licu ili kada to lice ima faktičku mogućnost da kontroliše poslovne odluke pravnog lica.

Lice ima faktičku mogućnost kontrole nad poslovnim odlukama pravnog lica kada lično ili preko povezanih lica:

- 1) ima ili kontroliše 25% ili više glasačkih prava u privrednom subjektu,
- 2) ima kontrolu nad sastavljanjem odbora direktora privrednog subjekta,
- 3) ima pravo na učešće u dobiti privrednog subjekta od 25% ili više,
- 4) je član porodice lica koje posjeduje neposredno ili posredno najmanje 25% akcija ili udjela u privrednom subjektu ili
- 5) na drugi način ima faktičku kontrolu nad poslovnim odlukama privrednog subjekta.

Ostale značajne izmjene

- Promijenjen je rok za podnošenje izmijenjene poreske prijave, koji je sad **godinu dana od isteka roka za podnošenje prijave**. Prema ranije važećem Zakonu rok za podnošenje izmijenjene prijave je tri mjeseca od isteka godine u kojoj se prijava podnosi.
- Utvrđen je novi rok apsolutnog zastarijevanja naplate poreskih obaveza koji sada iznosi **10 godina**, dok je prema ranije važećem zakonu relativni rok naplate 3 godine bez prekida, a apsolutni rok 6 godina.
- Propisano je da **žalba izjavljena protiv rješenja Poreske uprave zadržava izvršenje tog rješenja**, osim ako je u pitanju rješenje o prinudnoj naplati i rješenje o izvršenoj posebnoj kontroli.

II IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI REPUBLIKE SRPSKE

Postojeći Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske je u primjeni od 24. novembra 2015. godine. Narodna skupština Republike Srpske je na 11. redovnoj sjednici usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 78/20).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske **stupa na snagu 1. januara 2021. godine**.

Značajne izmjene koje su usvojene obuhvataju:

- Precizira se primjena standarda u smislu da se primjenjuju „prevedeni“ standardi, a čemu prethodi **odluka o datumu početka primjene**. Ipak, propisani su i izuzeci od primjene (za pravna lica koja imaju posebne regulatore i za pravna lica čije je matično preduzeće u inostranstvu) (novi član 2a.).
- Detaljnije se uređuje **pitanje kvalifikovanih lica** koja sačinjavaju finansijske izvještaje (FI). Lice koje sačinjava finansijske izvještaje obavezno je kvalifikovano lice. **Kvalifikovano lice** jeste **lice koje posjeduje licencu** sertifikovanog računovodstvenog tehničara ili sertifikovanog računovođe (novi član 13.).
- Detaljnije se uređuje **pitanje uslova u slučaju da se vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje FI povjeri drugom pravnom licu ili preduzetniku**. Pravna lica i preduzetnici sa registrovanom djelatnošću za računovodstvo **moraju** u radnom odnosu na puno radno vrijeme imati kvalifikovano lice za obavljanje registrovane djelatnosti. **Izuzetak** su preduzetnici koji djelatnost obavljaju kao osnovno ili dopunsko zanimanje i koji su i sami kvalifikovano lice, pri čemu ne postoji obaveza dodatnog zapošljavanja (novi član 13a.).
- Propisani su slučajevi u kojima će se pravno lice, odnosno preduzetnik za pružanje računovodstvenih poslova **brisati** iz odgovarajućih registara (novi član 15a.).
- Propisano je, da pored postojećih, i **mikro pravna lica** FI prezentuju kroz Bilans stanja i Bilans uspjeha (član 19. stav 6.).
- Propisan je **izuzetak od obaveze sačinjavanja konsolidovanih FI**, ukoliko se radi o grupi pravnih lica koja su na konsolidovanoj osnovi svrstana u mala pravna lica (novi član 20. stav 4.).
- **Bitna izmjena:** „Pravno lice koje nema dozvolu za obavljanje poslova revizije, u skladu sa ovim zakonom, **ne može u okviru svog poslovnog imena da sadrži** riječ revizija ili društvo za reviziju“ (novi član 30. stav 3.)
- Zakonom su propisani osnovni uslovi za **izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licenci** ovlašćenim revizorima (član 32. i novi član 32a.).
- Dopunjena je odredba o načinu **ponovnog obavljanja revizije FI**, nakon isteka perioda od 10 godina; Propisana pauza od 2 godine (novi član 40. stav 4.).
- Definisano je **potpisivanja revizorskog izvještaja** –ovlašćeni revizor i lice ovlašćeno za zastupanje (novi član 41. stav 3.).
- Propisana je konkretna **radna dokumentacija**, te novi način osiguranja od rizika odgovornosti za štetu prilikom obavljanja profesionalne djelatnosti-**zaključivanje polise osiguranja na godišnjem nivou** (novi član 42. i novi član 44.).
- Propisano je da se **ograničenje pružanja poreskih usluga klijentima revizije** odnosi samo na poreske usluge koje se odnose na obračun poreza i podnošenje poreskih prijava za pravna lica čiji su finansijski izvještaji predmet revizije (novi član 46.).
- Zakonom je detaljno propisan **nadzor nad radom društava za reviziju i ovlašćenih revizora** (novi član 51a. i novi članovi 52 do 52d.).
- Zakonom je **izbrisana kaznena odredba za društva za reviziju u slučaju zaključivanja ugovora o reviziji mimo zakonskog roka**, odnosno nakon 30.09. tekuće godine, jer je neugovaranje revizije finansijskih izvještaja u zakonskom roku propust obveznika revizije, a ne privrednog društva za reviziju koje samo izvršava usluge revizije finansijskih izvještaja na osnovu ugovora sačinjenih sa klijentima, odnosno obveznicima revizije (član 64.).

III IZMJENA ZAKONA O JEDINSTVENOM REGISTRU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA RS

Narodna skupština Republike Srpske je donijela Zakon o izmjeni Zakona o jedinstvenom registru finansijskih izvještaja (Službeni glasnik RS, broj 78/20) koji stupa na snagu 13. avgusta 2020. godine.

Inicijativa za izmjenu Zakona o Jedinstvenom registru finansijskih izvještaja Republike Srpske upućena je od strane Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske, koja je sprovodeći svoje aktivnosti u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrijednosti identifikovala neusklađenost odredbe postojećeg Zakona o Jedinstvenom registru finansijskih izvještaja u vezi sa dostavljanjem **tzv. korigovanih finansijskih izvještaja** sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji.

Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske nije propisana priprema i prezentacija tzv. **korigovanih finansijskih izvještaja**, pa samim tim ni mogućnost predaje istih u Jedinstveni registar finansijskih izvještaja, te je s tim u vezi izvršeno brisanje postojeće odredbe predaje korigovanih finansijskih izvještaja propisane članom 12. Zakona o Jedinstvenom registru finansijskih izvještaja.

IV IZMJENA I DOPUNA ZAKONA O PODSTICAJIMA U PRIVREDI REPUBLIKE SRPSKE

Narodna skupština Republike Srpske je donijela Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o podsticajima u privredi Republike Srpske (Službeni glasnik RS, broj 78/20).

Značajne izmjene koje su usvojene obuhvataju:

- Propisana je odredba da privredni subjekti iz javnog sektora **ne mogu biti korisnici** podsticajnih sredstava iz predmetnog zakona, uz izuzetke pravnih lica koja posluju u oblasti prerađivačke industrije i ugostiteljstva.
- Propisana je **usaglašavanje između početnog iznosa plate i važeće najniže plate** za radnike koji su u martu 2019. godine imali platu nižu od najniže plate u Republici Srpskoj, a koja se naknadno izmijeni.
- Ukinuto je ograničenje iz osnovnog Zakona da privredni subjekt može ostvariti podsticaj samo za radnike sa kojima je zasnovao radni odnos najkasnije do isteka marta 2019. godine. Umjesto pomenutog ograničenja, propisano je da **privredni subjekti mogu ostvariti pravo na podsticaj i za radnike sa kojima su zasnovali radni odnos i poslije marta 2019. godine**, uz uslov da su u radnom odnosu kod privrednog subjekta najmanje jedan puni obračunski period prije obračunskog perioda za koji se traži podsticaj. Ove odredbe se primjenjuju od 1. jula 2020. godine.

Ukoliko želite više informacija budite slobodni da kontaktirate naše stručnjake iz Sektora poreza:

Kontakti:

Žarko Mionić, rukovodilac
zmionic@deloittece.com

Miroslav Džabić, rukovodilac
mdzabic@deloittece.com

Nataša Kiza-Majstorović, rukovodilac
nkizamajstorovic@deloittece.com

Telefon kancelarije u Banjaluci: + 387 51 223 500